

проведення ефективних інтервенцій, проблеми взаємодії учасників групи та збалансованого розподілу ролей в групі.

Для подальших розвідок у цьому напрямку можна рекомендувати дослідження ефективності різних форм інтервенції, їх взаємодії та послідовності застосування.

Список використаних джерел:

1. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп: навчальний посібник. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 160 с.
2. Boros A., Marian L. O., Mateevici V. Promoting volunteering and raising awareness of volunteerings importance. *Hyperion Economic Journal*. 2019. №7 (2). Pp. 19–24.
3. Training student volunteers as community resource navigators to address patients' social needs: A curriculum toolkit: веб-сайт. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9531674/> (дата звернення: 14.04.2023).
4. Ways to Volunteer Your Time for Mental Health: веб-сайт. URL: <https://mhanational.org/blog/10-ways-volunteer-your-time-mental-health> (дата звернення: 13.04.2023).

Наталія Анікієнко,
*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології,
Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

Науковий керівник: **Наталія Островська,**
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки,
Державний заклад «Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ-УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ

Постановка проблеми. Події, які виникли у 2014 році на сході України, а у 2022 році поширилися на всю територію країни, розширили

сферу дії системи соціального захисту. Виникла потреба здійснення соціального захисту військовослужбовців та інших учасників бойових дій, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь у заходах із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації.

Теоретико-методологічні проблеми соціального захисту та механізмів його реалізації досліджують у своїх роботах: В. Скуратівський, В. Вакуленко, Н. Болотіна, Л. Баранник, О. Лаврухінта та ін. Дослідженню нормативно-правових засад соціального захисту учасників бойових дій присвятили роботи такі вчені, як: І. Дацюк, О. Кондратенко, М. Кравченко, А. Кириченко, Д. Чижов та ін. Велику роботу в цьому напрямі здійснено колективом громадської організації «Юридична Сотня». Що стосується комплексного дослідження нормативно-правового забезпечення соціального захисту ветеранів війни, особливо шляхів оптимізації діяльності держави в цій галузі, то таких праць бракує.

Виклад основного матеріалу. Аналіз системи соціального захисту ветеранів та військовослужбовців спрямований на виявлення системних проблем у сфері державної підтримки учасників російсько-української війни, інших військовослужбовців, ветеранів, членів їхніх сімей та формування рекомендацій для покращення взаємодії органів державної влади у сфері забезпечення прав і гарантій [1].

Відповідно до статті 17 Конституції України на державу покладено обов'язок соціальної підтримки громадян, які захищали Україну в складі Збройних Сил України, інших військових формувань, а також членів їхніх сімей. Наразі Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ (зі змінами) та інші спеціальні НПА містять понад 40 пільг, які надаються різними органами державної влади та доступ до них ускладнений бюрократією. Окремі чинні законодавчі та підзаконні НПА стосуються соціального захисту ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб. Це посилює бюрократичний хаос і ускладнює процес отримання гарантованих пільг та реінтеграції до мирного життя (особливо якщо людина має право одночасно на декілька пільгових статусів) [1, с. 5].

Основу нормативно-правового забезпечення соціального захисту учасників бойових дій становлять Конституція України, відповідні закони,

укази Президента України та урядові рішення, програми обласних і місцевих органів самоврядування. Понад ста нормативно-правовими актами регламентуються суспільні взаємовідносини у сфері соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей. Попри це, система соціального захисту учасників бойових дій сьогодні залишається належно неврегульованою на законодавчому рівні [2, с. 169].

Аналіз національного механізму соціально-правового захисту прав і свобод військовослужбовців-учасників бойових дій містить наступні напрями:

Законодавчий фреймворк. Важливим аспектом соціально-правового захисту військовослужбовців-учасників бойових дій є наявність національного законодавства, яке регулює їх права та свободи. Це закони про статус військовослужбовців, про соціальні гарантії та пільги, про підтримку учасників бойових дій, про медичну допомогу, про виплати компенсацій та інші аспекти соціального захисту.

Матеріальне забезпечення. Важливим аспектом соціально-правового захисту військовослужбовців-учасників бойових дій є їх матеріальне забезпечення: виплати пенсій, компенсацій, страхові виплати, медичні допомоги та інші види державної підтримки, спрямованої на покращення матеріального становища військовослужбовців.

Медична допомога. Військовослужбовці-учасники бойових дій можуть потребувати особливої медичної допомоги через можливість отримання поранень внаслідок бойових дій. Тому механізм соціально-правового захисту містить наявність медичних програм і послуг, спрямованих на діагностику, лікування та реабілітацію військовослужбовців-учасників бойових дій за рахунок держави.

Психологічна підтримка. Військовослужбовці-учасники бойових дій в результаті виконання бойових завдань зазнають психологічного стресу та травм. Тому механізм соціально-правового захисту також має містити соціально-психологічну підтримку, реалізацію психотерапевтичних програм та реабілітаційних послуг, спрямованих на забезпечення психологічного здоров'я і благополуччя військовослужбовців-учасників бойових дій та членів їх родин.

Соціальна реабілітація. Після повернення з місць активних бойових дій військовослужбовці можуть зіткнутися зі складнощами соціальної адаптації та реінтеграції у цивільне життя. Тому механізм соціально-

правового захисту повинен містити заходи, спрямовані на допомогу військовослужбовцям-учасникам бойових дій у відновленні соціального статусу, професійного навчання, трудової реінтеграції та інші аспекти соціальної підтримки.

Захист прав та свобод. Соціально-правовий захист військовослужбовців-учасників бойових дій також повинен включати захист їх прав та свобод будь-якої людини, таких як право на життя, здоров'я, рівні можливості, доступ до освіти, праці, соціального захисту та інші.

Моніторинг та оцінка. Ефективність механізму соціально-правового захисту військовослужбовців-учасників бойових дій також на пряму залежить від наявності системи моніторингу та оцінки його реалізації. Це можуть бути механізми звітності, контролю, оцінки та взаємодії з військовослужбовцями-учасниками бойових дій, їх представниками та громадськістю.

Висновки. Отже, це лише основні напрямки за якими має здійснюватися аналіз національного механізму соціально-правового захисту прав і свобод військовослужбовців-учасників бойових дій. Крім вищезазначених питань для вдосконалення нормативно-правового забезпечення системи соціального захисту учасників бойових дій доцільним є вивчення міжнародного досвіду із зазначеної проблематики.

Список використаних джерел:

1. Аналіз системи соціального захисту ветеранів та військовослужбовців: посібник / Ю. Морій, В. Звягінцева, М. Івасик, та ін. Київ: ГО «Юридична сотня». Січень, 2022. 142 с. URL: <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Bila-kniga.pdf> (дата звернення: 22.04.2023).

2. Пінчук Р. С., Письменна О. П. Правовий захист учасників бойових дій та ветеранів війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. Випуск 58. Том 1. 2019. С. 168-172.